

Akademický rok 2018/19

Bakalářská práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Jiří Eliša Slovák

Název práce: Ferdinand

Slovní hodnocení:

Jiří Eliša Slovák si zvolil nelehký úkol – vybral si jako předobraz podobenství z barokní literatury. Dílo *Labyrint světa a ráj srdce* J. A. Komenského bývá poměrně často interpretována současnými tvůrci a jeho univerzálnost, která mu sice zaručuje stálou aktuálnost, může také svěst k přílišnému zevšeobecnění a jednoduchému připodobnění. Student si však práci nezjednodušil, vybral si snad nejtěžší formát uchopení: kromě textů - textů k písním - se rozhodl pro performativní výstup. Je nutné ocenit odhodlání vstupovat autorsky do několika oblastí umění současně: literatura, hudba, performance, přičemž všechny mají významné zastoupení.

Nepochybuji, že je velmi náročné skloubit tolik vstupů do jednoho koherentního celku. Ve svém posudku vycházím pouze ze záznamu zkoušky performance, takže moje hodnocení může být zkresleno nepřítomností in situ, kterou považuji za velmi důležitou. Student sice byl ochoten performanci pro mě uspořádat, ale zdálo se mi to příliš neekonomické. Při konzultaci jsme s Jiřím Elišou Slovákem procházeli především texty a bavili se o míře zachování původního barokního předobrazu, který zůstává přítomem strukturálně a student podržel také moralistní tón, což si nejsem jista, zda je šťastné řešení. Přestože zadání studenta bylo po formální a technické stránce naplněno, jeho záměr, aby divák „podlehl Ferdinandově sugesci“ se mi myslím nekoná a je to příliš smělý a nepřiměřený požadavek. Umění není nástroj, který by měl instrumentálně sloužit k přesvědčování lidí.

Poté, co jsem ocenila studentův vklad do několika uměleckých oborů – a nezmínila jsem ještě úvodní 3D animaci – musím však konstatovat, že celek působí trochu roztěkaně a eklekticky a to jak v případě praktické, tak i písemné části. Může to právě způsobovat ona velká freska Komenského předlohy. Student rychle přeskakuje mezi tématy. Zjevné je to nejvíce v písemné části práce, kde jednotlivé kapitoly natuknou problematiku a hned od ní utíkají jinam. V praktické části autor spoléhá na existenciální emoce, proklamuje, že se nebojí patosu a zaštiťuje se alteregem Ferdinanda, protože alterego může vše, nepodléhá autocenzuře a často slouží k uvolnění těch oblastí, ke kterým bychom běžně přistupovali kriticky. V hudební vrstvě užívá rap, jazz, underground, melodrama, v performativní části hybridizuje formáty DJingu a VJingu nebo koncertu, přednášky, mediální performance a výrazového divadla. V kapitole *Porovnání dosavadního řešení příbuzné problematiky* student soustředěněji než v jiných kapitolách popisuje hudební strukturu a tuto různost inspirace vnímá pozitivně – od country noisu Václava Stratila přes, cituji: „konceptuálního rappera Tommyho Cashe, ruské rave uskupení Little Big nebo decentnější americko-kanadské zastoupení Duck Sauce. V Česku se jedná například o pedagogického učitele Ventolína, ale především o horror-core rappera Řezníka“ nebo WWW Neurobeat. Já však tuto stylovou rozprostraněnost vnímám spíše jako problematickou, myslím si, že větší ponoření se do jedné polohy, zaměření se na určitou oblast a ne „na celý svět“, by práci prospělo. Student příliš spoléhá také na svou předchozí životní zkušenost a správnost současné cesty. Toto poznání pravdy je pro mě trochu nepřijatelný stav a pozice, ze které ke mně jako k divákovi hovoří.

Jiří Eliša Slovák má bezesporu předpoklady pro literární žánr, texty jsou místy velmi zajímavé, ale místy pouze jakoby spoléhal na svůj květnatý jazyk a některé vrstvy díla také sklouzávají ke kliše, což, kdyby autor zvolil důsledněji třeba jednu dominantní formu, jako je třeba rap, tak tam by se možná momenty opakování a známých pravd osvědčily jako záměr v rámci práce s formátem rapu. Měl však obavy, že rap je až příliš používaný současným uměním a má sám tendenci ke kliše, proto svou práci „obohatil“ dalšími polohami, kterých je zkrátka příliš, střídají se a téma pak trochu klouzá po povrchu. V jedné větě své písemné části autor naznačil jistý pedagogický moment otevření se teenagerovské generace externím pedagogům v otázkách „společenského

života jako je sex, drogy, závislosti, šikana“. Kdyby si vybral jednu takovou oblast a více ji rozvedl, myslím si, že by působnost jeho práce lépe našla své publikum.

Dále například kapitola *Zasazení díla do relevantních souvislostí v oblasti umělecké praxe* uvádí pouze příklad Marcela Duchampa a jeho alterega Rose Sélavy. To mi přijde pro současné umění trochu málo a jistě by bylo cenné srovnání se současným fenoménem hudební, zvukové či noisové performance realizované výtvarnými umělci a umělkyněmi, za všechny mohu zmínit z našeho prostředí Slávu Sobotovičovou, která by ze zpětného pohledu byla ideálním oponentem pro studenta, nebo mladší hudebně-umělecký kolektiv BCAA, ze světového například Noru Turato, Trise Vonna-Michella, aj. Ze starší vrstvy se mohl kriticky vztáhnout třeba k práci Henriho Chopina nebo i Jonathana Meeseho. Struktura performance také připomíná tvorbu Tomáše Rullera, který podobně jako Jiří Elíša Slovák pracuje s expresí, patosem, pravdou, mediálním obrazem a virtualitou, alteregem a egem. Motiv zrcadla a mediální přenosu sebe sama v rámci performance jsou v tomto směru zjevné.

Práce Ferdinand ovšem naznačuje několik oblastí, které, jak se domnívám, by současné umění mělo reflektovat a to je redefinice vztahu k náboženství a víře, výrazové prostředky exprese a poezie a místo pro řešení úzkosti různých generací a přesné pojmenovávání jejich příčin. Toho si na práci Jiřího Elíši Slováka velmi vážím a i přes výraznou kritiku výše, která je však míněna konstruktivně, věřím, že v tomto konkrétním směru tvorby lze dále pokračovat, třeba už naznačenými směry zhudebnění a videoklipu. Oceňuji také úroveň autorských textů, hudební zpracování a schopnost pohybu v různých médiích a uděluji studentovi trochu přísnější hodnocení C. Doporučuji práci k obhajobě.

Otázky k rozpravě:

- 1/ Proč student zvolil tolik různých výrazových poloh?
- 2/ Jak by se práce na tématu dále vyvíjela?
- 3/ Jaké současné autory student sleduje?
- 4/ Co mu poskytl předobraz takto staré a ikonické literatury pro jeho práci a zda ho potom tento závazek nesváděl spíše k potřebě aktualizace předlohy, než by mu dal svobodu se soustředit na vlastní řešení.
- 5/ Kdyby měl vyřešit práci v jiném formátu – pokud by to bylo vůbec možné – jaký by to byl po zkušenosti s typem performance, který si zvolil.
- 6/ Má student pocit, že měl dostatečnou kontrolu nad strukturou a průběhem performance nebo spoléhal více na své charisma a spontánní reakce?

Závěrečné hodnocení: Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: C

Posudek vypracoval(a): Mgr. Edith Jeřábková

Datum: 2. 6. 2019

Podpis: